

Вербовецька О.С.

Українські неофіційні родичівські іменування (на матеріалі антропонімії Тернопільщини)

Вербовецька Оксана Степанівна, аспірант

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль, Україна

Анотація. У статті проаналізовано неофіційні родичівські іменування осіб на матеріалі антропонімів Тернопільської області (Україна). Подано їх класифікацію, виявлено словотвірні особливості іменувань, мотивованих назвами родичів і членів сім'ї.

Ключові слова: антропонім, неофіційні іменування, родичівські назви, мотив номінації

У побуті кожна людина має іменування, якими відома в антропонімному колективі. Такі назви можуть відрізнятися від офіційних (імен, прізвищ та імен по батькові) або бути тотожними їм.

Індивідуальні неофіційні назви осіб в Україні часто творяться від іменувань родичів або членів сім'ї. Мета їх вживання – вказівка на залежність денотата від інших членів спільноти (родини, сім'ї), визначення місця найменованого в ній, зв'язок із родичем, за яким названий денотат.

Сучасні українські родичівські іменування детально описані в працях П. Чучки, Р. Остаха; історичні – у розвідках Р. Керсти, М. Худаша. Функціонування цих назв у структурних утвореннях – антропонімних формулах – детально описані С. Медвідь-Пахомовою.

Вивчення сучасних розмовно-побутових іменувань, в т. ч. і родичівських, дає змогу простежити основні тенденції в живій неофіційній антропонімній системі й діахронічний аспект формування українських офіційних назв. Саме тому предметом аналізу цієї статті стали неофіційні родичівські іменування. Онімний матеріал зібрано експедиційним шляхом у населених пунктах Тернопільської області методом опитування респондентів.

П. Чучка та Р. Остах вважають, що назви за родичами можна кваліфікувати як родинні або родові прізвиська [5, с. 409; 9, с. 197], хоча перший дослідник зауважує, що ці терміни не зовсім точно відображають зміст іменувань, і пропонує також називати їх генесіонімами. Оскільки зазначений клас онімів номінує носія, але не характеризує його, тому вважаємо їх родичівськими іменуваннями (назвами), а не прізвиськами.

Етимонами родичівських іменувань виступають назви конкретних осіб – батька, матері, баби, діда, прабаби, прадіда, чоловіка, дружини і т. ін. Проте не завжди зрозумілою є причина вибору назви саме цієї особи. Серед найважливіших чинників, від яких залежить вибір родича, на якого орієнтують новоутворену назву, є його популярність або авторитетність та ступінь індивідуалізації актуального найменування цієї особи в конкретному мовному колективі [9, с. 608].

Лексичною базою сучасних родичівських іменувань виступають оніми різних антропонімних класів, здебільшого прізвиська та варіанти імен предків, рідше – їх прізвища.

Родичівські іменування можуть розширювати сферу свого функціонування на усіх членів сім'ї або родини, передаватися із покоління в покоління, і таким чином виконувати роль сімейно-родових іменувань.

Класифікацію українських антропонімних назв за родичами, членами сім'ї та іншими близькими особами вперше в ономастиці запропонував В. Охримович, а згодом І. Франко. Обидва виділяють патро- і матро-

німічні назви, не відкидаючи при цьому іменувань за дідом та бабою [6, 8.]. Детальнішу класифікацію цих іменувань подав В. Німчук у проекті "Української ономастичної термінології", де виділяє патроніми, матроніми, андроніми та гінеконіми [4, с. 38]. П. Чучка доповнив її ще назвами для позначення іменувань особи за назвою сина (гіоніми), зятя (гамброніми), брата (адельфоніми), а також розмежував патроніми на назви за батьком (патроніми) та дідом (пропатроніми), назви за матір'ю (метроніми) та бабою (прометроніми) [9, с. 200].

Зібраний і опрацьований антропонімний матеріал Тернопільщини дозволяє нам назви за родичами, членами сім'ї поділити на такі групи:

- 1) патроніми – назви за іменуванням (прізвищем, прізвиськом або ім'ям) батька;
- 2) матроніми – назви за іменуванням матері;
- 3) андроніми – назви дружини за іменуванням її чоловіка;
- 4) гінеконіми – назви чоловіка за іменуванням його дружини;
- 5) пропатроніми – назви за іменуванням діда, прадіда і т. ін.;
- 6) проматроніми – назви за іменуванням бабусі, прабабусі і т. ін.;
- 7) назви, мотивовані іменуваннями інших родичів або свояків.

Усі зазначені вище групи найменувань, окрім гінеконімів та андронімів, використовуються для номінації осіб обох статей.

У словотвірному плані родичівські іменування мають свої особливості: частіше вони утворюються морфологічним способом, серед якого вирізняється продуктивністю іменникова та прикметникова суфіксація, використання форми родового відмінка назви, а також лексико-семантичним, зокрема трансонімізацію.

Патроніми – антропоніми, утворені від іменування батька. Такі назви швидше належать синам, бо вони є продовжувачами роду. В. Охримович зазначає, що найменування дітей за батьком відповідає не лише народній традиції чи звичаю, але й чинному праву, за яким діти переймають назву не від матері, а від батька [6]. С. Медвідь-Пахомова вважає, що патроніми і андроніми первісно розвивалися не як додаткові до особового імені засоби ідентифікації, а як евфемізми, необхідність у яких виникла внаслідок язичницького табу на ім'я [3, с. 26]. Жіночі назви за батьком актуальні не завжди. Зміна сімейного статусу, коли жінка офіційно отримує назву за чоловіком чи його родиною, часто призводить до зміни і її неофіційного найменування. Збереження за нею попередньої назви можливе за умови зверхності жінки над своїм чолові-

ком (моральної чи матеріальної) або якщо дівоче іменування є більш індивідуалізуючим [9, с. 201].

В офіційній системі називництва історично патронімами є більшість прізвищ (напр., *Василів*), а в сучасній офіційній системі до патронімів належать імена по батькові, що закріпились як другий член антропонімної формули з формантом *-ович* (*Петрович*) для чоловіків та *-івна* (*Петрівна*) для жінок; в неофіційній сфері – власні назви синів та дочок, утворені від неофіційних іменувань батьків або від офіційних особових імен батьків, але за допомогою інших формантів.

”Першими патронімами були ад’єктивні назви з суфіксами **-jь*, пізніше *-ов/-ев*, *-ин*. Приєднання до них субстантивного суфікса *-ич* утворювало двоскладові патронімічні суфікси. Формант **-jь* приєднувався до суфікса **-икъ*, у результаті чого утворився *-ич*” [3, с. 27].

В неофіційній системі іменування патроніми утворюються від актуальної назви батька. Етимонами значених родичівських назв на Тернопільщині виступає прізвище, ім’я або прізвисько батька: *Вівчарів* (<прізвище батька Вівчар), *Сафат* (<ім’я батька Йосафат), *Зайчиха* (<прізвисько батька Заєць ’косоокій’). Родичівські назви для іменування дружини та дітей від прізвища голови сім’ї фактично є живомовним функціонуванням прізвища.

Для утворення патронімів активно використовується морфологічний іменникова та прикметникова суфіксація, вживання форм родового відмінка та лексико-семантичний способи творення назв (трансонімізація – перенесення іменування батька без будь-яких змін для найменування сина): *Марчик* (<ім’я батька Марко), *Мельників* (<прізвище батька Мельник), *Рудого* (<прізвище батька Рудий), *Кіндрат* (<ім’я батька Кіндрат). Для іменування синів використовуються суфікси: *-ів*, *-к-о*, *-ик*: *Попків* (<прізвище батька Попко), *Філько* (<ім’я батька Теофіл). Серед способів утворення патронімів для жінок продуктивним є морфологічний за допомогою суфіксів *-их-а*, *-к-а*, *-ов-а/-ев-а*: *Середиха* (<прізвище батька Середя), *Мельничка* (<прізвисько батька Мельник ’працював у млині’), *Копійова* (<прізвище батька Копій). Для утворення таких іменувань зрідка використовується формант *-ан-я*, що є типовим для андронімів: *Максима́ня* (<ім’я батька Максим). Посесивні суфікси *-ів*, *-ов-а/-ев-а* зазвичай приєднуються до основ іменників другої відміни.

На Тернопільщині патроніми займають одне з першочергових місць серед сучасних неофіційних родичівських найменувань. Вони можуть вживатися у побуті самотійно, проте найактивніше – у складі багатоконпонентних іменувань: ”особове ім’я денотата + патронім у формі називного чи родового відмінка”: *Михасько Іванчиків* або *Михасько Іванчика*. Трапляються також тричленні формули для іменування за батьком ”ім’я та прізвище чи прізвисько батька у родовому відмінку + власне ім’я сина/доньки або лексема *син/донька*”: *Андрія Смаля Славко* або *син Андрія Смаля*. Л. Кравченко зауважує, що ”якщо батько чимось дуже вирізняється серед односельців, а діти ще не набули певного авторитету, то замість імені вживається лише лексема *син*, при цьому імені особи реципієнти можуть і не знати, оскільки в селі таку дитину

асоціюють лише за іменуванням батька, а його власне ім’я функціонує мало, лише в тих сферах, де це необхідно, зокрема в школі, на роботі чи в безпосередньому оточенні” [2, с. 324]. У зазначених вище антропонімічних формулах також допускається інший порядок компонентів: *Славко Андрія Смаля* або *Смаля Андрія Славко*.

Матроніми – найменування синів і дочок за назвою матері. М. Сумцов вважав, що такі назви за поширенням в антропоніміконі стоять нарівні з іменуваннями по чоловічій лінії: за батьком, дідом, прадідом [7, с. 408]. П. Чучка наводить основні причини виникнення матронімів: позашлюбність дитини; дитина росла при матері без батька (батько виїхав чи помер); мати більш відома в колективі, перевершує батька в чомусь (наприклад, характером чи ін.); батько є приймаком [9, с. 204].

Матроніми утворюються від усіх можливих іменувань матері: імен, прізвищ (часто дівочих), прізвиस्क: *Могильни́чка* (<дівоче прізвище матері Могильницька), *Кащин* (<ім’я матері Каська <Катерина), *Уралочка* (<прізвисько матері Уралочка ’родом з Уралу’).

Серед способів утворення матронімів актуальними є афіксальний (іменникова й прикметникова суфіксація) та лексико-семантичний способи: *Нусік* (<ім’я матері Нуся <Богдануся <Богдана), *Гоцулки* (<прізвисько матері Гоцулка ’гоцулка’), *Філіна* (<ім’я матері Філя <Теофілія), *Токар* (<дівоче прізвище матері Токар). Матроніми для іменування доньок творяться за допомогою формантів *-ичк-а*, *ечк-а*, *-ачк-а*, *-очк-а*, *ус’-а*: *Котичка* (<дівоче прізвище матері Кіт), *Янечка* (<ім’я матері Яна <Іванна), *Горпинячка* (<ім’я матері Горпина), *Поштарочка* (<прізвисько матері Поштарка), *Катеруся* (<ім’я матері Катерина); для іменування синів – суфікс *-ин*, який типово приєднується до основ іменників першої відміни: *Директорчин* (<прізвисько матері Директорка ’працює директором школи’).

Матроніми, як і патроніми, можуть уживатися самотійно або входити до складу багатоконпонентних іменувань. У двокомпонентних назвах особове повне ім’я або варіант імені денотата виступають поряд із матронімами у називному чи родовому відмінках (особове ім’я + матронім за іменем, прізвищем або індивідуальним прізвиською матері): *Іван Леци́н* (<ім’я матері Леська). Тричленні антропонімічні формули включають ім’я та прізвище чи прізвиською матері у родовому відмінку + власне ім’я сина/доньки або лексема *син/донька*”. Вони можуть мати також інший порядок компонентів: *Ольга* (або *донька*) *Мару́ськи Цар-баби* (<мати Маруська Цар-баба <прізвисько матері Цар-баба ’мала за зростом’*) або ж *Мару́ськи Цар-баби донька*.

Особливою рисою антропонімікону українців для неофіційного іменування жінок є назви за прізвищем, прізвиською або ім’ям чоловіка – **андроніми**. Такий спосіб називання жінок, вважає П. Чучка, бере свій початок з часів, ”коли жінка не мала права виступати юридичною особою, коли поза сім’єю вона могла виступати лише через свого чоловіка, батька або опікуна” [9, с. 209]. Головою сім’ї вважався чоловік, тому назва дружини утворювалася від його іменування і

* Має гумористичний відтінок, асоціативне.

вказувала на пряме відношення до нього. У деяких етнічних регіонах, зокрема на Бойківщині та Закарпатті, андроніми вживались дуже активно, навіть замінювали особові імена заміжніх жінок і використовувалися у звертаннях до них [1, с. 7; 9, с. 210].

Етимонами андронімів Тернопільщини є прізвище, ім'я або прізвисько чоловіка: *Королиха/Корольова* (<прізвище чоловіка Король), *Захарова* (<ім'я чоловіка Захар), *Будулайка* (<прізвисько чоловіка Будулай 'зовнішньо схожий до героя кінофільму Будулай'). Андроніми, утворені від прізвища чоловіка, є найбільш актуальними серед цих іменувань. Вони фактично є виявом живомовного функціонування прізвища.

Найпоширенішим способом утворення андронімів є суфіксація. П. Чучка називає понад десять словотвірних формантів, що функціонують у складі назв за чоловіком на Закарпатті: *-их-а, -анк-а, -к-а, -ан-я, -ул-я, -ов-а, -овк-а, -а, -ин-я* [9, с. 230-245]. Учений пише, що є підстави вважати андроніми з суфісом *-их-а* за самобутній східнослов'янський словотвірний тип [9, с. 235]. На Тернопільщині набір засобів є традиційним для більшості регіонів України: *-их-а, -к-а, -ов-а/-ев-а: Іваниха* (<ім'я чоловіка Іван), *Монашка* (<прізвисько чоловіка Монах), *Федева* (<ім'я чоловіка Федь <Федір). Андронімна назва *Поетеса* (<прізвисько чоловіка *Поет*) має суфікс, що не є типовим для онімів, зокрема андронімів, проте суфікс цей використовується для утворення апелятивів. Окрім суфіксації, андроніми утворювалися шляхом зміни флексії: *Малокровна* (<прізвисько чоловіка Малокровний 'хворів на малокрів'я').

Іменування жінки за чоловіком сьогодні в Україні не є поширеним способом ідентифікації і звукує сферу свого використання, що зумовлює вихід андронімів з активного ужитку. Виняток становить неофіційна форма прізвища для іменування дружини, бо прізвище з часу свого становлення – найосновніший і найзручніший ідентифікуючий компонент офіційної антропонімії. Використання в неофіційній сфері офіційної форми прізвища жінки не є доцільним, бо воно не вказує навіть на стать особи (окрім прізвищ прикметникової форми), не допомагає диференціювати представників сім'ї.

Андроніми в побуті на Тернопільщині не дуже часто вживаються самостійно, а частіше є складовими частинами багатокомпонентних іменувань осіб. У двокомпонентних формулах вони виступають у формі називного чи родового відмінка або присвійного прикметника поряд із особовими іменами або їх варіантами: *Маруся Павлова*. Поширеною в антропоніміконі Тернопільщини є також формула ""ім'я + прізвище чи прізвисько чоловіка у родовому відмінку + власне ім'я дружини або лексема *жінка*": *Ганка* (або *жінка*) *Петра Маленького*. Так, як і в інших родичівських іменуваннях, компоненти можуть уживатися в іншому порядку.

Гінеконіми – назви чоловіка за іменуванням дружини. У сучасному неофіційному антропоніміконі досліджуваної території такі назви не набули поширення. В. Охримович існування таких іменувань мотивував тим, що хлопець за жінку брав собі дівчину, яка "мала свій ґрунт" і "замешкав у її хаті" [6, с. 305]. П. Чучка зазначає, що на Закарпатті чоловік отримує

іменування за дружиною за умови, коли жінка головує у сім'ї; хлопець іде жити в хату до своєї жінки або ж чоловік родом з іншої місцевості [9, с. 210]. Етимонами гінеконімів виступають дівочі прізвища дружин: *Бабії* (<дівоче прізвище дружини Бабій), *Кшива* (<дівоче прізвище дружини Кшива). Носії цих власних назв переселились з інших населених пунктів, у селі не були відомі, тому неофіційно їх називають за прізвищем дружини.

Утворюються гінеконіми шляхом зміни флексії прикметникових прізвищ та шляхом трансонімізації: *Широкий* (<дівоче прізвище дружини Широка), *Шпак* (<дівоче прізвище дружини Шпак).

Гінеконіми вживаються у побуті як самостійно, так і в складі багатокомпонентних іменувань: двокомпонентних ""ім'я денотата + гінеконім"" або трикомпонентних ""ім'я та дівоче прізвище або прізвисько дружини у родовому відмінку + власне ім'я чоловіка або лексема *чоловік*": *Андрій Бідної* або *Андрій* (або *чоловік*) *Богдани Бідної*. Лексема *чоловік* вживається до часу, доки особа не стане повноправним членом колективу і отримає назву з більшим ступенем ідентифікації.

Пропатроніми – іменування особи за назвою діда, прадіда і т. д. Пропатроніми і пропатроніми виникають у випадках, коли вихованням дитини займались дідусь і бабуся чи хтось із них окремо. П. Чучка ще наводить одну із причин виникнення таких назв – внук чи внучка нагадує дідуся або бабусю якимись рисами (зовнішніми чи внутрішніми) [9, с. 206-207].

Етимонами іменувань виступають прізвища дідів, прадідів і т. ін., їх імена або прізвиська: *Сюк* (<прізвище прадіда по материнській лінії Сюк), *Дума* (<прізвисько діда Дума 'був депутатом'). Подвійну мотивацію має прізвисько *Дядя Ваня*, що мотивоване ім'ям діда і його прізвиськом (<дід має ім'я Іван і 'дуже солідний, як дядько').

Пропатроніми утворюються так само, як патроніми. Найпродуктивнішим способом утворення пропатронімів є морфологічний: для жіночих іменувань за допомогою суфіксів *-их-а, -к-а, -ов-а/-ев-а, -ан-я: Гриниха* (<ім'я діда Гринько <Григорій), *Деркачка* (<прізвище діда Деркач); для чоловічих – *-к-о, -чик, -ок, -ець, -ів: Климко* (<ім'я діда Климко), *Радіончик* (<ім'я діда Радіон), *Якимець / Якимців* (<ім'я прадіда Якимцьо <Яким), також шляхом вживанням форми родового відмінка: *Люба Методія* (<ім'я діда Методій) Окрім того, пропатроніми утворюються лексико-семантичним способом: *Вовнянко* (<прізвище прапрадіда Вовнянко).

Пропатроніми виступають як самостійно, так і в багатокомпонентних іменуваннях, аналогічних до формул із патронімами: двокомпонентні формули ""ім'я денотата + пропатронім"" або трикомпонентних ""ім'я та прізвище або прізвисько діда у родовому відмінку + власне ім'я внука /внучки (правнука/правнучки) і т. ін. або лексема *внук/внучка (правнук/правнучка)*": *Богдан Зеленого* (<прізвисько діда Зелений (мотив нез'ясований)), *Богдан* (або *внук*) *Петра Зеленого*.

Проматроніми – це іменування особи за назвою баби, прабаби. Як і пропатроніми, такі родичівські іменування на Тернопільщині не є поширеними.

Етимонами назв виступають прізвища, імена та прізвиська бабусь, прабабусь і т. ін.: *Путьо* (<прізви-

ще бабусі Путьо), Євгена (<ім'я бабусі Євгенія), Магазинка (<прізвисько бабусі Магазинка 'працювала продавцем').

Для утворення проматронімів використовується морфологічний та лексико-семантичний словотвірні способи: *Анджик* (<ім'я бабусі Анжела), *Ворожка* (<прізвисько прабабусі Ворожка 'уміла ворожити'). Для іменування онуків та правнуків використовуються суфікси: *-ок, -ик: Гапок* (< ім'я бабусі Гапка <Гафія), *Химчик* (<ім'я бабусі Химка <Юхима); для утворення назв онучок та правнучок – суфікси *-их-а, -ечка: Вандиха* (<ім'я прабабусі Ванда), *Ганечка* (<ім'я прабабусі Ганна).

Досліджувані назви виступають самостійними найменуваннями або в складі багатокomпонентних антропонімних формул: двокомпонентних "ім'я денотата + проматронім" або трикомпонентних "ім'я та дівооче прізвище бабусі або прабабусі чи її прізвисько у родовому відмінку + власне ім'я онука / онуки (правнука / правнуки) або лексема *внук /внучка (правнук/правнучка)*": *Богдан Штуччин або Богдан* (або *внук) Стефки Штучки*.

На території Тернопільщини наявні поодинокі неофіційні родичівські іменування, мотивовані назвами інших родичів, членів сім'ї (брата, сестри, дядька, тестя і т. ін.). Такі назви утворені суфіксацією: *Адам-*

чиха (<ім'я дядька Адам), *Февронина* (<ім'я сестри Февронія), а також лексико-семантичним способом: *Директор* (<прізвисько тестя Директор 'працював директором').

У ряді неофіційних іменувань опитані інформатори не змогли пояснити на яких саме родичів вказує назва або ж який її етимон: *Амбиха, Балациха, Бараниха, Габуда, Журкова, Зікова, Лахманка, Манджосиха, Муцькалиха, Нечайха, Пиричка, Присташка, Продевсів, Тиличиха, Шамрайчиха, Швельків, Штиральова, Южигириха* та ін.

Отже, сучасні неофіційні індивідуальні іменування особи за родичами або членами сім'ї на Тернопільщині утворюються як від офіційних, так і від неофіційних іменувань предків. Серед усіх досліджених нами онімів найпоширенішими є назви за батьком, матір'ю, чоловіком. Основними способами творення родичівських іменувань є морфологічний (афіксація прикметникова та іменникова, використання форм родового відмінка), лексико-семантичний, а саме трансонімізація. Родичівські назви виступають як самостійні іменування осіб, так і в складі багатокomпонентних антропонімних формул, де постійним складовим є ім'я денотата, а іншим або іншими – родичівська назва. Крім того, можуть вживатися і описові формули іменувань: *Маруська Тимка, що їздив на тракторі*.

ЛІТЕРАТУРА (REFERENCES TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Бучко Г.С., Бучко Д.Г. Народно-побутова антропонімія Бойківщини / Г.С. Бучко, Д.Г. Бучко // *Linguistica slavica*. – К.: "Кий", 2002. – С. 3-14.
2. Кравченко Л. Патроніми в українських говірках (іменування синів) / Л. Кравченко // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. – 2012. – Вип. 56. – Ч. 1. – С. 322-332.
3. Медвідь С.М. Еволюція антропонімних формул у слов'янських мовах: автореф. дис. докт. філол. наук / Світлана Медвідь. – Київ, 2000. – 36 с.
4. Німчук В.В. Українська ономастична термінологія (Проект) // В.В. Німчук / Повідомлення української ономастичної комісії. – Вип. I. – К.: Наук. думка, 1966. – С. 24-43.
5. Остап Р.І. Із життя сучасних українських прізвиськ. 2 / Р. Остап // Українське і слов'янське мовознавство. – Ужгород, 2001. – Вип. 4. – С. 408-412.
6. Охримович В. Знадоба до пізнання народних звичаїв і поглядів правних // Життя і слово. – Львів, 1895. – Т. III. – С. 302-307.
7. Сумцов Н.Ф. Культурные переживания. Уличные клички / Н.Ф. Сумцов // Киевская старина. – Киев, февраль 1889. – С. 403-417.
8. Франко І.Я. Причинки до української ономастики: твори в 50-ти т. / І.Я. Франко. – Т. 36. – К.: Наук. думка, 1982. – С. 351-427.
9. Чучка П.П. Антропонімія Закарпаття: монографія: дис. ... докт. філол. наук / Павло Павлович Чучка. – К., 1969. – Ужгород, 2008. – 671 с.

Werbowska O.

Ukrainian informal akin naming (based on the basis of Ternopil anthroponomy)

Annotation. The article analyzes informal akin names of people basing on the material of anthroponyms in Ternopil Region (Ukraine). Presents classification, reveals wordforming features of names, motivated by the names of relatives and family members.

Keywords: *antroponym, informal naming, akin names, nomination motive*

Вербовецкая О.

Украинские неофициальные родственные именованья (на материале антропонимии Тернопольщины)

Аннотация. В статье проанализированы неофициальные родственные именованья лиц на материале антропонимов Тернопольской области (Украина). Представлена их классификация, обнаружено словообразовательные особенности именованья, мотивированных названиями родственников и членов семьи.

Ключевые слова: *антропоним, неофициальные именованья, родственные названия, мотив номинации*